

FESTA

CANTS A LA VIDA

No hi pensis en la Mort, bé massa que ella arriba
i et sobtarà, tal volta, sens sentirne'l trepitg.
Mai més podràs gosar del que la Mort ens priva.
No hi pensis en la Mort! Viu sempre un non desitg!
Car viure es desitjar i es un desitg la vida;
quant l'home no desitja ve el segadò inelement.
No hi pensis en la Mort! Dona al cavall la brida!
Desitg, mon bon cavall. Desitg, corre braument!...
No et paris mai enlloc; no busquis mai posada
que encar que fcs al cel, el cel fora un engany;
el corre es una llei en ton esprit gravada
i allà on t'aturaràs s'acabarà t'afany.
Busea'l contentament i aprèn a rebutjarlo.
Quan sápigues fè això. llavors devindrás fort.
Desitg es brau cavall! Ja pots luetejarlo
i enllà!... No hi pensis mai! Massa que vé la Mort!

SALVADOR PERARNAU.

CRÓNICA QUINZENAL

POTENCIA PASSIONAL

Decididament, l'ànima del nostre poble es purament sensible.

No hi ha més que mirar de quina manera està alerta i agudisada en tots els aconteixements que sotsmouen la vida, i com vibra d'emoció i entusiasme amb totes les manifestacions, serenes o impetuoses, en que pot aquesta ànima rabejar-hi un poc de la seva innata passió.

I aquesta sensibilitat que sent a tothora li corrobora les més humanes derivacions. Amor, odi, ambició, fé, idolatria; conseqüències lògiques d'aquesta riquesa de sensibilitat tan poderosa que sovint també li inocula la més alta fantasia.

I la sensibilitat es passió. I la passió es valentia, inspiració, art, riquesa, ciència; tot aquell eclecticisme filosòfic que va descobrir-nos admirablement el docte Milà i Fontanals.

Per aquesta mateixa equanimitat que produeix l'escepticisme nascut de la reflexió sensata, i de la més ampla visió de les coses, podriem nosaltres deduir que les facultats sensitives del nostre poble s'aferman encara més per la eficàcia de la energia que pot reportar-li aquesta fé, aquesta salut i aquesta sensació.

No creiem pas nosaltres com en Manel Bueno, qui afirmava que'l progrés tendeix a fer desaparèixer les passions de la vida diària.

Contràriament suposem que les passions, i no parlem pas de les *passions del pensament* amb que defini l'art Spinoza, son necessàries per a el progrés i expansió humanes. Aquells gèrmens passionals que tots portem en lo més fondo del cor, aquell quelcom desbordant i complementari que fa parella amb l'inspiració es el llevat primordial per a rompre l'uniformitat, precipitar-se fóra de la rutina i tonificar els nervis amb el vigorós fluit de tot lo gran, lo heroic, lo potent.

Aquets impulsos ens porten a la batalla, a la acció, a la rebeldia, tan se val... Però hi hem esmersat la vigoria de la nostra sensibilitat; i en les funcions gegantesques dels nostres propòsits hi haurem trobat la verdadera experiència de la realitat, el veritable castell inexpugnable que deu assolir tota idea, tota voluntat, tota creació.

Ja es molt i es lo principal tal vegada, que les experiències i lliçons que la vida mateixa ens dona, s'afiança la tribulació del poble, i l'ànima s'hi enfebra i enmiralla per a sentir-hi la magnífica alucinació d'un escepticisme creador.

El poble vol propulsors, instigadors que li ensenyin el seu fanatisme, que'l guini amb la seva independència, que per a esser-ho, justament, ha tingut més descuidada la part dispositiva de les seves funcions i nexes.

En Pi i Margall fou un d'aquets propulsors que més s'identificà amb aquesta ànima catalana, sensible, ingènua, passional.

No es d'extranyar, doncs, que a la irradiació dels seus pensaments i les seves ensenyances, aquets impulsos i aspiracions del mateix poble es tonifiquessin admirablement; i cristallisant en la sublimitat d'una afirmació lògica, arrebatesin cap a en els camins més amples, cap a un món més nou i progressiu, tota aquesta passió de l'ani-

ma nostra feta personalitat, domini, trascendència.

Fou una força sobrehumana que Catalunya cobrà, perquè la naturalesa del seu viure li reclamaven una més alta civilitat, i perquè un magnànim definidor, un pràctic dels modismes triomfants, en Pi i Margall en fi, arribà a la entranya viva del poble i mostrà després a la superfície la flamarada sempiterna d'una vitalitat pura, provocativa, eloqüent.

Las Nacionalidades foren el verb, i a son entorn han florit totes les modernes teories i espandiments.

Molt humana, molt equitativa, molt justiciera, es, doncs, aquesta admiració profunda que'l nostre poble ha posat en la seva obra, i en el tribut de la seva immortalitat i glòria farà molt santament si hi acompanya una fervorositat ben eterna.

Com molt bé digué en Roca i Roca, l'obra d'en Pi i Margall s'ha incorporat definitivament en les aspiracions de Catalunya.

Els que treballem per a la formació de generacions fortes i independentees, que tingan present que l'admiració, l'afecte i la gratitud no son res més que productes de la sensibilitat.

J. VIVES i BORRELL.

Fantasia cap-vespral

La tarda clara va finint,
i els arbres grans l'oreig breçola;
la llum del jorn se va extingint
el sol s'ha post i el cel s'endola.

A dins el bosc,—ja tot quietut—
mor un ressò de veus llunyanes...
i com sospir de solitud
canta la veu de les fontanes.

Sobre'l cristall del llac tranquil,
mig desfullat un salze plora...
I el cigne blanc, hoste gentil,
dorm en la calma d'aquesta hora.

Les fulles cauen com a plors
damunt de l'aigua que tremola...
En l'aigua-moll gronxant les flors
el ventijol discret mormola.

Se va apropant, blava la nit,
sa processó d'estels, encesa;
i l'ample espai indefinit
es plè de llum i de dolcesa.

La boira's fon com màgic vel
que'l vent desfà en son alenada,
boi descobrint a dalt del cel
les clares llums de l'estelada...

I dins el bosc on s'ha perdut
l'últim ressò de veus llunyanes,
va sospirant en la quietut
la dolça veu de les fontanes.

ALBERT PIERA.

La Haia, 1916.

feita

DE VELS I JOVES

En literatura, d'això hi ha qui en diu dugues tendències, i no pensen al expressar-ho, que es quelcom buit de sentit en absolut. Per què lo que's fa vell, tendeix a la seva fi natural que's la mort, i en art, quan aquest es manifesta en la seva única i definitiva aceptació, no existeix la fi, l'aniquilament fatal, la desaparició, en una paraula: la Mort.

Podrà envellir els motllos, les expressions formals, més la essencia, per la seva mateixa naturalesa, persistirà sempre. Per xò, ai d'aquelles manifestacions artístiques que'ns semblin velles, ai d'aquells homens que les produïren, si sols ens inspiren el respecte dels cabells blancs i la tremolor senil! No més sentirem per ells que una immensa pietat, i encara que aquesta sia una gran virtut, no es pot menys de convenir que es forsa depriment per a aquell a qui no podem fer-li altre almoïna que la nostra compasió.

Mes entre ells s'hi troben aspectes diferents. La majoria productors d'obra d'una gran medietat, han anat persistent, fins que'l respecte ha fet callar les censures i per virtut d'això amparats per una certa tolerancia, creuen haver assolit el cim, i fan entre tots com una mena de muralla de la que s'amparen per a fulminar totes les íres llurs, contra els gosats que tenen pit per a avençar contra ells. Si es pogués ficar això amb una imatge, diria que's un camí barrat per un cementiri.

I aquestos son els qui no feren res, els qui com a sembradors inútils, escamparen grapat de sorra en els solcs, en comptes de froment. Més ells criden, gesticulen, es remouen, i no senten que'l seu aldarull sona a cruït macabre d'ossos.

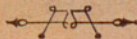
Després hi ha una altre mena, la més trista i potser la més digna de compasió. Aquella que's sobreviu a si mateixa, i en vida assisteix al seu enterrament. Al seu entorn, progresivament, va fent-se un gran silenci, poc a poc tothom els abandona, ja ningú es recorda de qui foren, i a les vores dels camins, semblen aquells estaquirotos que els bons pagesos posen en els camps per a espartar als aucells, servint sols de juguina al vent i a les plujes.

De tots aquestos perills sols saben lliurar-sen els qui porten en l'ànima l'etern caliu de joventut, aquells qui sapigueren comprendre que en art hi governa una immutable llei de renovació, eterna inquietut que vivifica immortalitzant-les les obres de llur esperit. Llastimosament son tan pocs, que amb els dits d'una mà en tindriem prou per a comptar-los.

La tara de la veltor, no es mal selsament nostre; es cosa de totes les arts i de totes les literatures. Més aquí pren un aspecte d'agudització terrible. I cal prevenir-sen, cal evitar-lo, i si no es pot, es precis destruir-lo.

Per què disortat d'aquell art, ont es fa condició honorable la d'esser vell. Ben aviat, ell mateix envellirà, i com deia i tots sabem, la senectut no té altre fita entre els homes que la del cementiri.

AMBROSI CARRIÓ

LO DE SEMPRES

—¡Vaija, Ramón! No siguis d'aquesta manera. ¿No veus que tu t'incomodes i ella es posa pitjor?

—¿Es dir, que li hem de deixar fer la seva santa voluntat?

—¡Que vols fer-hi, si ella s'ho ha posat al cap! ¡Creume, déixala que hi festeigi!... ¡Potser sigan felissos!...

—Vet-aquí lo que sou les mares, no veieu més enllà del nas.

—¿Que vols dir amb això?

—¿Que vui dir?... ¡Que sempre baden!

—¡Potser si que are jo ne tindré la culpa!

—Està clar. ¿Que no ho veies tu que s'enteni fent-se signos com els muts.

—Si.

—I doncs perquè la deixaves engrescar a la noia.

—Tampoc sé veurer que sigui tan despreciable, es dret i igual...

—Més valdria que fos tort i garrell, i tingués per poderla mantenir.

—Es correder de muxernons en conserva, formatge ratllat i panses de Corinto, i a més a estones perdudes fa versos per a recordatoris de difunts i estampetes de primera Comunió, em sembla que no pert el temps.

—Si d'això n'han de menjar, ja cal que ell se posi elàstics, si no vol perdre les calses pel carrer, i que ella no's descuidi d'estrenyes la cotilla, si no molt sovint se la trobarà a ran de genolls.

—¡No exageris, home! Digues que aquest pobre xicot no t'ha entrat per l'ull dret, i aixís hauràs acabat.

—¿No veus com les dones teniu el cap de carbassa?

—¿I tu?... Qualsevol que't sentís, es creuria que ets un dels set sabis de la Grecia.

—¡Més que tu! Perquè jo ja'm veig que un cop casats em tocarà afluixar la mosca, si no volem veure'ls al cap del any fent la fatxa d'aquelles dues momies dels *Amantes de Teruel*.

—¡Aquells si que s'estimaven!

—Si, però mira com varen quedar, amb la pell i'l òs. A ben segur que'ls pares els degueren dir: ¿no'ns voleu creurer?... doncs a *vivir*. No creguis que després els pasessin res, de lo contrari no hagueren acabat tan malament.

—Doncs mira que la noia, si segueix com are, aviat no tindrà cara per a senyar-se.

—Naturalment, el que no menja s'amagreix. Això es més vell que'l anar a peu.

—¿Que vols que menji per forsa?

—¡Romansos! ¿Te penses que m'ho faràs creure?... Tot això es comedia.

—¿I tu creus que la noia es capàs?...

—¿Que's lo que no pensen les dones per a enganyar al pròxim?

—Si que'ns tens en bon concepte.

—Ja saps que jo no faig embuts...

—Molts cops els homes ens o'l liguem a fer...

—No diguis distarats. Avui no estàs bé del cap.

—Veig que'ls anys t'han fet perdre la memoria. ¿No té'n recordes quan me pretenies per a tindre relacions i el meu pobre pare, que al Cel

sigui, no ho volia perquè deia que erets un poca solta, un...?

—¡Moltes gràcies! Ja se que'm portava molt bon afecte.

—¿No recordes també aquelles cartes que m'escribies dient-me que no menjés, que begués vinagre en dejú que'm faria perdre el color, i que'm desmaiés sovint?

—¡Ves are amb que surts!

—¿I tot allò de que m'amagrís forsa, que un cop casada ja m'engreixaria?

— Però si tot això ja ha passat a la historia.

—Sí, però allavors m'aconsellaves que fes també comedia, que fes el paper de *Mater Dolorosa*, com dius tu are.

—Noia, prou, no'm maregis més. ¿Volen festejar?... ¡Doncs que festegin!...

—¡Ai, gracies a Deu!... (Lo que no logrèrem les mares...)

— Però dígalí que un cop casada no se'n refii pas del seu pare... (Bé sí, també això serà comedia, perquè si no vui tindre raons, tindrè d'afluixar la mosca.)

Santiago Bay

En Lleganya

I

Es dissapte, la taberna està abarrotada de gent; d'aquesta miserable gent que tot just cobrada la setmanada, si es que treballen, l'esmersa estupidament entre gots de ví i l'etzar de les cartes.

L'atmosfera interior es inaguantable: els homes, sentats enfront de llargues i greixoses taules, hi respiren un aire espès i acre carregat de fum de tabac i baf d'aiguardent. En el fons, en mig de dos miralls picats, hi ha, naturalment, el taulell clàssic, curull d'ampolles de líquits verinosos i multicolors, cobertes de pols i de brutícia.

En un cantó uns que juguen a cartes, discuteixen i reneguen o bé esclaten en riallades idiotes; més avall, dos de cap a la taula fan dormir la *mona*; uns quants *il·lustrats* discuteixen de política i comenten l'article de *fondo* d'un setmanari avençat; aquí n'hi ha un que demana més ví, mig estirat al banc, i insulta al taverner, que amb els braços repenjats als costats, se'l mira amb indiferencia.

Aquells que jugaven a cartes s'acaloren i de sopte, secament, se sent una bofetada sorora. Salten cadires, una ampolla dona voltes en l'aire cercant un cap ont estrellar-se, i cruixeixen les molles dels ganivets. A força de treballs s'ha conseguit separar a les *feres*; però la qüestió no ha quedat resolta. En Lleganya ha dit al marxar: —A les dotze a Montjuic, a la pedrera!

II

La nit es esplèndida: la claror de la lluna s'estén arreu, tot reposa en un ambient de calma solemnia; el cel curull d'estels, apar més hermós que els altres dies, i allà lluny s'uneix amb la

taca fosca del mar que enmiralla a la lluna i que amb el bressoleig de les ones sembla un camí de plata que ve del horitzó per a morir a la platja.

Plantat de cara al mar, en Lleganya, la vista fica davant la majestuosa i bella quietut, s'extassia inmovil, emocionant... i plora com ploren els homes. L'eloqüent silenci de la nit l'hi ha obert el cor, aquell cor que un dia tancà... fins are, que's recorda que tingué una mare que l'ensenyà a estimar.

I de prompte, com una pel·licola cinematogràfica, han passat per son magí tots els actes de la seva vida, primer d'home de bé, després de depravat i després... de criminal: ah! com reviu are el quadro fatídic d'aquell assassinat; com se li presenta davant son cervell enterbolit la cara de la víctima... i la veu, la veu com fa ganyotes, com s'ofega entre ses mans, com se contorsiona i gira els ulls en blanc.

No poguent resistir la espantosa visió, llença un crit esgarrifós, inhumà i tapant-se la cara amb les mans, es posa a correr bojament.

—¡No fugis, covart! cridà una veu ronca, mentres queien les dotze batallades. I el rival, veient-lo fugir, es llença en sa persecució.

Aquesta ha sigut llarga, però al fi l'ha atrapat, i posant-li la mà a l'espatlla li diu:

—¡Aquí mateix si ets home!

En Lleganya s'el mira esverat, com si no el conegués, i l'altre, veient que no contesta, li clava bofetada.

—¡Apa, covart!

Al sentir-se la bofetada en Lleganya torna en sí, i més encara al sentir l'insult.

—Covart jo... mentida! ha dit secament, al sentir-se ferida l'honorabilitat de *valent* i d'una revolada l'ha agafat per la cintura i l'ha llençat daltabaix del rocàm.

Després acota, aterrat, el cap, i emprèn novament la fugida, en cursa folla.

† JOAN MESTRE RIAL.

Que la vida es joliu...

Viu en ma ment l'imatge pertorbada d'uns amors que passaren follament. Molt fredament recordo els aucs d'eixa ventada, l'atzur inmens d'eix firmament, d'aquest voler que sent el cor encara.

Serenament recordo d'un rostre la bellesa d'unes carns el perfum que encar m'atrau d'unes flors ignoscents la gentilesa que eren tos papres càlix; deien pau, i enganyaven aixís amb saviesa...

Mes no ploro inconscient la meua solitud ni lamento vehement la pèrdua estimada que es de febles incauts plorar lo ja perdut i es de valents i ardis fruir d'una vegada ço que la ment rebutja amb certitut.

Si mon cos necessita d'una bellesa ardent constantment cercaré i en fi trobaré hostatge per esplaïar mos goigs i'ls monstres de ma ment que la vida es joliu... i el cor plè de coratge per lluitar i per vencer plenament.

J. JULIBERT GUAL.

festa

Cercant sopar!

Històric

No hi ha dubte que, entre el tarannar de la gent de Madrid, que per nosaltres—els catalans—es la concreció del esperit castellà, i la manera d'esser de la gent catalana, hi ha una grossa diferència; i que la disconformitat que en nosaltres acostuma a trovar tot allò que'n vé de la part central de la meseta motiva una exageració, per part nostra, d'aquella divergència, en virtut de la qual accentuem la declaració de la nostra superioritat, en tot allò en que efectivament existeix.

Més, malgrat aqueixa virtut augmentativa del cristall que'n serveix per les nostres indagacions a distància, es un fet comprovat que tothom qui visita la capital de lo que abans ne deien les Espanyes, hi trova en sos costums quelecom d'original i estrany que l'admira i sorprèn, essent aleshores quan un hom se convenç de la realitat de semblant diferència.

S'hi nota en aquella gent la carencia, no ja del refinat esperit mercantil, tal com avui impera en els pobles moderns, que fa esmolar l'enginy per traure una pesseta d'allà ont se puga, agullonat per la competència i la necessitat de sobrepujar o compensar, al menys, lo carregós pressupost passiu de tot establiment comercial del dia; sinó dels més rudimentaris principis aplicables al ait que aquí ne diem de gonyar-se la vida honradament, per naturals i planers mitjans.

Un bon amic nostre qui viatja molt per Espanya i que diferents vegades ha publicat a FESTA narracions i quadrets plens de sinceritat, ens referí lo que un istiu li succeí a Madrid i que confirma la veritat de les anteriors observacions.

Trobantnos reunits, deia, amb dos amics, l'un, metge català qui viu a Madrid, i l'altre, un jove comerciant de Santiago de Galicia, resolguerem donar-nos cita, al vespre, en un restaurant, per a sopar, junts i passar un parell d'hores d'intim col·loqui i honesta expansió. El lloc escollit fou «La Parisiana», com si a Barcelona diguessim el «Tibidabo» o «Miramar». I com, per unes visites precises, el metge no's podia comprometre a una perfecta puntualitat, acordàrem que amb l'altre amic hi aniríem junts, i ell ja aniria a trobar-nos allí.

En efecte, reunits a la hora acordada, per allà prop de les vuit, prenguerem una d'aquelles carronyes que'n diuen Simons, amb una portella tan esquifida que es un problema l'entrar hi, i tan desballestades, que, més que una obra d'arquitectura carruatgera, semblen gavies de garrins malhumorats, per aquell garrangic-garranyac que marmartiritza les crelles. I arribats a «La Parisiana», forem rebuts per un cambrer, vestit de les festes, a qui manifestarem el nostre objecte.

—Pues, lo siento—digué—porque no podemos servirles. Esta noche hay un gran banquete, y no siendo ustedes invitados, no será posible atenderles.

—Bé, però nosaltres no volem pas un gran xèflis: amb un petit sopar ens contentarem—varem

dir-li, mastegant el castellà amb tot el nostre saber.

—Lo siento muchísimo y dispensen ustedes. Todo el servicio está ocupado en la preparación del banquete.

Alabat sia Deu! Davant un tan poderós argument, no tinguérem més remei que tornar-nos-en amb la gana, tot encarregant al cambrer que, si venia un senyor... així i així... li digués que'n trobaria... (ont? Ja està resolt!) al «Ideal Room». Sort que no havíem despatxat el Simón, al qual ens encabírem altra vegada i cap al «Ideal Room» falta gent!

Arribats a aquell elegant restaurant de moda del carrer d'Alcalá, hi trobem, al entrar, una soletat i una escassetat de claror un xic sospitoses. Ens treiem els barrets i ens disposem a entaular-nos, quan ens escomet un jove, qui, al exposar-li la natural pretensió de dos amics que a la hora de sopar entren en una casa de menjar, ens diu:

—No puede ser: tendrán que ir ustedes al Retiro, en donde, durante la temporada, tiene esta casa la su cursal.

—Ah! No obstant podran servir-nos aquí un sensill beflè-k amb patates i una frioierra més...

—Imposible: todo el servicio está allí, y no hay aquí ni un empleado cocinero.

(Si que l'hem feta bona!)

—Bueno: pues vendrá, al intento de reunirse a nosotros, un joven tal y cual, y puede usted decirle que vaya al Retiro. Allí nos encontrará..., si el diablo no se interpone por tercera vez.

Tornem a pujar al Simón, i entre badalls i malediccions, cap al Retiro falta gent. Allà, per fi, varem obtenir la gràcia de poder sopar, pagant; i ja fos per la gana que portava després de tan tragi, ja que efectivament la vianda fos bona, ho fèrem ben regularment.

Més, aquella nit hi havia un festival al Retiro, i la administració despatxà més bitllets de cadira, que cadires hi havia per a seure; la gent, desairada, protestà fortament; se produí un gros avalot, i els agents de l'autoritat, per a evitar que la cosa s'engresqués massa, feu tancar totes les portes del parc. En aquestes, comparegué l'altre amic, comparegué l'altre amic, freturós de sopar, i que, com nosaltres, suava de fàstic; més, com els vigilants qui guardaven les portes tenien ordre de no deixar passar a ningú, no li varen valer per a res les protestes d'home pacífic, convidat a sopar amb dos amics, i que no tenia res que veure amb el festival, ni amb el públic avalotat. Tot fou en va; i l'home no tingué més remei que anar a pendre un refrigeri, tot solet i disgustat, en la primera taverna que trobà.

Veus aquí—acabava el nostre amic—com amb diners a la butxaca i amb posat de gent de bé, un hom, a Madrid, per sopar, passa més treballs que aquell venturós pelegrí de la llegenda per anar a Roma.

Un restaurant que omple els diaris d'anuncis de cubiertos a todas horas de día, de todos precios y servicios a la carta, no pot donar sopar a dos amics perquè... altra feina hi ha!; ha de servir un banquete; i sembla lògic que aquell dia fós lo més indicat per poder servir un parell de plats a uns pobres diables, desitjosos de sopar sens etiqueta de cap mena. Doncs, no senyor!

I una altra important casa, de moda entre la

RIALLES D'ABRIL

*Devalla de les cimes la joia sacrosanta
donant al vent son manto de nivea blancor.
La serra quin desfici per treure son tresor!
Pro troba ja'n la plana frissosa i palpitanta,*

*de part a part extesa l'alfombra verdejanta.
Comença la gran festa, la festa de l'amor.
Es baden els poemes dels fruiterers en flor
en tant les hortes broden una cansó vibranta.*

*També s'ornen les prades amb randes lluminoses
i'l rossinyol encauta les ribes glorioses.
Els blats juguen festosos parlant de bona anyada;*

*per xò'l pagès que ho mirà devé tot juvenil.
La terra qui gemia de dol empaliada,
oh com se reviscola bevent el sol d'abril!...*

Mossèn PERE VERDAGUER.

gent *chic*, montada amb tots els avenços moderns, amb una organització culinària bastant a satisfer l'esquisit gust del mateix Brillat Savarin, i situada, per més senyeres, al cor de Madrid, pagant pel local una borratxada de diners, no serveix a ningú (que equival a tancar la porta) a fi d'encarrilar la gent cap a la sucursal de temporada, que cau a fora, al pati del ós, posposant així lo principal a lo accessori, lo permament a lo accidental, com si existís incompatibilitat entre una i altra cosa, i no pogués la gent anar a la casa del costat. D'això se en diu *saber-se entendre!*

Més. ¿Tindrà, realment aqueix fet alguna relació amb allò que deiem dels diferents tarannars? Probablement, no. La diferenciació ènica no hi tindrà res que veure. No hi haurà aquí una causa psicològica, sino econòmica. No serà cosa de la ànima, sino qüestió de ventrell... (Massa farts!)

GALCERAN DE GERS.

Torelló 1916.

LA CANSÓ DEL DESVETLLAT

(Nota de la presó.)

Al esvaïrse la llum del dia la presó poc a poc va sumintse en una gran quietut: fineixen les remors, cessen les veus, s'apaga tot trepitg. Els presoners, fidels a la disciplina, passat el forrellat de les celdes, cauen, enmudits, sobre'l jas miserable ont els espera la tortura del insomni. Es l'hora més trista i més temuda.

Amb la nit entra'l silenci; un silenci que no es pas com el dels boscos, ni com el dels castells abandonats, ni com el dels cementeris. Potser no es tan profón ni tan basardós, però es més torturador; oprimeix bàrbarament el cor i excita l'imaginació com una mala beguda enverinada. Es un silenci durant el qual el que pot plorar, plora, el que es capàs de maleir, maleix i el qui es atrevit medita, calcula o treballa en llimar les reixes o foradar els murs per llibertarse.

I la nit es llarga; les hores s'arrosseguen sense que rés, ni el cant d'un gall, ni el trottoll d'un carruatje, ni les veus dels transeunts, ni'l grinyol d'una porta que s'obra, vinguin a portarvos el convenciment de que no sou pas enterrat en vida.

Doncs bé, una nit, no se pas a quines hores — semblava que ja haguessin passat tres nits, — va sentir-se un cant, un cant indefinible, gutural, una cansó sense paraules, una melodia feta de gemecs, modulada amb un art primitiu, d'un sentiment i d'una melangia inesplicables. A través les voltes, les fermes voltes de la presó de Girona, la veu s'oïa llunyana, somorta; segons com semblava molt enlaire, segons com semblava molt fonda. No podria pas dir-vos si eixia dels llòbrecs calabossos del soterrani o dels infectes departaments del *correccional*; si era d'un solitari engrillonat o d'un de tants reclosos apilats en filera en l'estatge que s'esqueia sobre meu. Fos com fos, aquella cansó era impregnada de tanta tristesa,

expresava un tal anhel, esclatava tan insólita en aquelles hores i en aquella *casa*, que jo no he sentit res en ma vida que'm fes penar tant. Per la seva cadencia, pel seu esllanguiment, per la seva exasperant monotonía s'endevinaba que era vinguda d'altres terres.

Pareixia una cansó gitana composta d'un sol *ai* interminable que, més que un dolor material, expressés l'anyorament d'un ànima neguitosa per quelcom que era lluny, infinitament lluny.

A l'ensemps expressava fe, la fe del que sap que no canta endevades en plena nit, la fe del que creu que'l seu cant serà escoltat a través del espai, tramés per aqueix magnetisme dels inconsolables que'ls junta en les hores supremes dels grans desvetllaments. Sí, aquella cansó anava a morir lluny, qui sap a quins païssos i a quines soletats, a quin poblet o a quina cabana; jo me la imaginava lliberta, fent via duta en ales del vent gebrat, vibrant en la fosca damunt dels rius i les montanyes, sense debilitarse, amb la seva expressió ardenta i adolorida, vaga i suspirosa com arrencada d'un instrument caduc, oblidat impietosament en un recó ensombrat, ont la pols el colga i l'humitat el rovella.

No se pas lo que durà aquell cant del pressoner; durà molt, llargament. Jo endevinaba que tots els companys de captiveri l'escoltaven, que a tots entrístia i que tots, de cor, hi juntaven una nota. I en el misteri, en les tenebres de la nit, tota la presó exhalava per boca d'aquell cantaire les infinides anyorances que sols allí se senten; allò més amagat i més íntim que guarden en el cor, adhuc els criminals més criminals, allò que no confessen a ningú però que els martaritsa durant els llargs insomnis.

La veu del cantor desvetllat s'anà apagant... apagant... en un dols *decrecendo*, fins restar esvaïda en la calma augusta de l'hora. El silenci en aquella casa damnada, va ferse des de allavors més que mai insoportable. Sobre'l jas de palla inmonda, jo estic cert, que la meitat dels presoners ploraven.

PRUDENCI BERTRANA.

*
* *

Dos parells de banderilles
suprimint barres de foc,
per corona, pandereta
amb els llaços vermell-grocs,
per rat-penat, algú duro,
si pot sé un paper de cent;
es l'escut de Catalunya
que somnia *certa gent*.

A. BACHS GABRIEL.

festa

LES FLORS DE LA RAMBLA

LINOLEUM

per

CARLES LLOBET

Plàstica

ART MODERN

Una de les coses que més ha preocupat a la gent no intel·ligent i fins també intel·ligent en coses d'art, han sigut aquestes dues tendències d'avui que podríem fins dir que s'han fet bàndols, els uns cap al art modern, altres cap als vells i caducs i els altres que no van ni en pro ni en contra (com vulgarment se diu) d'uns i d'altres.

Per part dels aimants de Matilles, Rusiñols i Tamburini no es poden explicar de cap ma nera

que els que parlen en bé dels cubistes, futuristes i totes les tendències al art modern, puguin parlar en bé dels antics i clàssics.

Cal contestar que es parla en bé per lo que fan i al lloc ont van, encar que ells diuen que no fan res ni van enlloc, la pintura moderna va a un lloc, que aquest representa la mort del academista ful, puix educaràn rapidament el gust i la sensibilitat de la massa, que aquest academisme ha malparat i ho fan il·luminant tot lo secundari per anar a fer una cosa intrínseca, ja sia la sensibilitat, ja sia la vida, al igual que'ls impressionistes, sacrificant la forma, anaven a pintar l'ai-

re que s'interposava entre ells i l'objecte, fent que en la ſintesis de les coses se reveli l'aparició d'un instant i que'l que ho mira es trobi en aquell moment. Cezanne fou qui aprofitant la nova paleta i la nova visió dels impresionistes, inicià l'inquietut que ara ens domina. Després vingueren Gauguin i tots els primitivistes, simbolistes, cubistes, *fauves*, etc., puix totes aquestes tendències es presentaren després de l'impresionisme.

I els que no tenen sensibilitat es veuen ineptes per a sentir les emocions del productor.

En quan a la Venus de Milo o les obres clàssiques agraden a tothom perquè tenen totes dues coses o sia lo essencial i lo secundari i agrada als uns perquè hi veuen lo essencial i als altres perquè no més hi veuen que lo secundari.

Aixís es que tots els esculpors o pintors que tenen lo secundari i careixen de lo essencial no més son que pintors, mentres que'ls que fan lo essencial i no es preocupen de lo secundari son artistes i els que fan totes dues coses son pintors artistes.

I crec, més ben dit, estic segur, de que el fruit d'això serà el dur un nou ordre clàssic que portarà a les arts plàstiques a un esplendor no vist, i per això nosaltres rebem amb joia totes aquelles orientacions noves que'ns diuen quelcom.

PERE MARCH.

DEL LINOLEUM

Creiem que aquesta serà la contesta a moltes preguntes fetes respecte els linoleums que publica FESTA.

El linoleum (em refereixo al dibuix gravat en linoleum) es el buscar arabescos, çò es fer una disposició de taques de blanc i negre, que produeixin una émoció o sensibilitat més o menys grans segons l'artista que les interpreta, sens preocupació de si una tapa o no un nas o un ull, puix se sacrifica tot, sols en benefici del sudit arabesc.

Donat la materia que's té de treballar, aquesta es la millor representació, si bé també es poden fer altres coses, segons el qui dibuixa.

El arabesc es pot fer de dues maneres, ço es, fet l'arabesc posar l'element, i al revés, fet l'element posar l'arabesc.

P. M.

LO MISTERI D'AYCEYL GORCH

Al meus mestres En Emili F. de Villalta i n'Enric López.

Çò que vos conteray, sdevengut fôu non pas lhuny de gentil e fermôsa vila de lo veçant roseloynés des Pirinèus, en lo beyl tèmps que los trovayres embaumaven l'ayre de maraveyles ab sues cançons d'amor e de gesta adreçades a honestes dames e braus e forçuts cavaylers; lors qu'a redós los casteyls des Comtes e Baróns, (ayceyls qui aydats per faels vassayls seus gitaren del terror la faramayla serrahina) naixien temerôses, com en los champs quan se's fós la nèn tendres ponceyles, los vilatges e ciutats e pobles, que'n lo sdevenidor jorns de fama darien a l'invicta Catalunya. E perquè vos servatz la dolça tristor de tan grèu lhygenda, scruta l'hém en la beyla parla catalanesca d'ayceyls tèmps.

E are lhegitz.

En lo séu Casteyl que n'havia nom Costabòna, pus s'asquea a mitg ayre d'un turonet des «muntanyes regalades», vivia lo senyor de l'encontrada, hom faresteg e groyler e fors lheig, que n'era fama tractes havia ab lo maligne sprit (Senyor Déus nos en guard) pus enjamay al Sanct Sacrifici de la missa non assistia, e per res flestomava com qualsevol infael.

Lo Comte Bernat (qu'ainsi s'anomenava) una filha havia, Na Guiomar, tant gentil, tant bona e fermosa, que la fama de beylesa lhur bentóst lhohada fôu per tots trovayres del Reyalme, e molts foren los donzeyls venguts de totes terres cristianes pretenent en nocés la beyla Comtesa, mas nengun tant poderós n'era com lo Comte volia, e bentóst partien emmenantsen la dolçor d'ayceyls sguards pus negros encor que una nit, tantóst Na Guiomar al finestral de cambra sua romania, condolent lo séu mal fat e sguardant pus lhuny d'ayceyla plana qu'empresonava tóst florien pus beyles galivances sues, e somniava terres que jamay vist havia, e una veu de donzeyl qui trobes cantava plenes de foc d'amor en lhohança de gentilior sua... E la gran blavor de lo cel vernal reflectia en ès uyls seus qu'enjamay d'iguals veuretz, tantóst lo ventet matinal faent splindir los mils cayres des perles de rosada qu'a penjoyls lhuhien en es flors, sbuylava sos cabeyls d'aur, qui voleyant solts al vent, semblaven l'oriflamma de beylesa e juvenor.

Non pas lhuny d'aycest Casteyl de Costabòna, bastit sus grosses pedres, n'hey havia un'altro, quin Senyor, nomenat Raymon, n'era un gentil Cavayler, jove, galant e fors brau, tant com savidor e entès en lo maneig de totes armes.

E com tants d'altros, lo Cavayler Raymón smeut hagué de la gentilior de Na Guiomar, e per sguardaria un moment anc que fós, partí un jorn ben matinet de son Casteyl, que, com os he dit se'n squea sus grosses pedres, e devaylà prest per es rampes, e passà galopant la gran plana e desempús lo riu per lo pont sus lo gorch, e fin camí per domenys de Comte Bernat, cercant ayceyla donzeyla que non pas conexia encor, e per eyla havia amor inefable que feali somniarla per tot, adhuch en la capeyla, lors qu'a los peus del Senyor Deus vaea la Sancta d'ayceyl retaule, tant fermosa e gentil, ab sos uyls blaus e sguardar pietós; los seus cabeyls d'aur e ayceyl cahent de dolçor, qu'an eyl li semblava ainsi n'era Na Guiomar a qui tots trovayres lhohaben.

Mas, com inimich gros que n'era de lo Comte Bernat, perquè veurel non pogués, s'arredoçava en los bosquets que'n grossa abundor hey havia, ben encavaylat e armat de punta en blanch, ab lhança e scut e la mayla d'acer brunyit, que tornassolava de vius reflecths lo Sol ixent. E ainsi, arribat que fôu près lo Casteyl, scondit en uns marjals, sperà que'n sortís Na Guiomar, la beyla Comtesa.

E non pas gents sperà, pus adhuch non sortit havia lo Sol, ovirà la gentil figura de Na Guiomar, que cercava d'açí d'aylà gaves floretes, de rosada fresques encor, e n'és fama que tantóst flayrava es pus closes ponceyles, se'n sbadeylaven al punt, embaumant l'oreig de flayres embriagadors.

Cavayler Raymon non savia cosa dir, car a sos uyls pus beyla n'era com eyl somniat l'havia, e bentóst fôu près d'amor. E lors, mostrantse a séu devant (que de primer fort sglay n'hagué) dix li parlà de faicó tant dolça, que bentóst retuda n'era en braços d'eyl, corresponent de plè l'amor séu, l'amor d'ayceyl donzeyl qui per colp primer lograt havia deixondir en lo séu cor, virgè encor, los turments, lo venar, los joys e passions e follies sublimes d'innamorada...

festa

E des aycesta jornada suvintment se trobaren ab grat splay de lhurs animes innamorades.

Per dissort sua, sment hagué de lhurs amors lo Comte Bernat, e dix los malehi e dihé pestes e maleficis d'eyl e d'eyla, flestonant com un serrahi, e fiu serment de ben vengearse, faent a Cavayler Raymon un scarment que'n faés faresa a tots. Elors fôu quan d'hivern en capvespre que la néu tota terra emmanteylava e En Raymon vers són Casteyl faea ruta, desempús haver passat gaya stona ab Na Guiomar a d'haver parlat fors d'amor e altres coses los duys ensémps, fiu mitg enrunar e desempús ben ocultar ab néu, lo pont d'ayceyl torrent qu'os daea e per ont En Raymon passar devia e ainsi se'n stimbés en lo pus negro de lo gorch.

E tot fôu com lo malvat de lo Comte volguetz, pus al punt que Cavayler Raymon petgeà lo pont, aycest a sos peus cedí e tombà a l'abim rocegant cavayl e cavayler, que's perderen bentóst en es remolins que fa en aytal lhoch lo saltant immens.

Na Guiomar fors el plorà e abundoses flors e lhàgrames dix hey veçava en es aygos qu'amor li robaren tantóst floria, e non podent sobreviure lo desconhort e lo penar qu'açò li duyé, vida monacal ne fiu e ainsi pregar per eyl, qui tant aymat n'havia en vida e mort.

El'es fama que tots anys en la diada aytal, en lo pus pregón de lo gorch, ix una veu menaçadora qui ret lo Comte Bernat, e desempús sdevé dolça e blana e en mitg lo gros soroyl des aygos dix gentilment com solia ans: Guiomar, oh, beyla Guiomar!... e se'n svaeix bentóst com si anàs a scendirse en es entranyes de terra.

Pregatz per eyl.

Ainsi daea veyl hom que'n aytals paratges viu e que d'haverla ben ahida em fiu serment un jorn qu'aycests lhocs visiti vaent encor les restes de pont sus lo gorch d'ayceyl saltant que tot hora brama plè de fera rabia.

JORDI RIBES MARTÍ.

ECOS

SON petits agrupaments escampats per la ciutat, Desde vuit o deu fins a una quarentena. Els uns els veureu aturats en qualsevol cantó de la plaça de Catalunya, Passeig de Gracia, carrer Gran... Altres per les Rondes, Passeig den Colomb i'l Parc... Passeu per on passeu sempre veureu aquets agrupaments desde vuit a quaranta persones, que si no son les mateixes a tot arreu, quan menys ho semblen.

Son aquells badoes o desvagats o missatgers del comerç, que fan rotllo al voltant d'un automòvil que té un neumàtic esquinsat o una moto que no vol caminar ni a empentes, o un ciclista que ha girat massa depressa i ell i bicicleta han tombat per terra, i ara està enfeinat en adreçar el mànc de la primera roda.

Allí pacientment, calladament, devotament, contemplen les manipulacions del pobre xofer que's dona als diables, o del ciclista a qui el sofocament de la caiguda li dona a la cara la vermelló d'una cindria.

Doncs d'entre aquets senyors que prenen el sol, o aprenents que van o venen d'un recado, i

que en sa vida s'han vist a cavall d'unes rodes, si no son les del tranvía, en surten a lo millor mecànics consagrats que's fan pas per entre'l rotllo dels curiosos i avencen cap al xofer o ciclista i li donen lliçons de lo que fa.

Es clar! N'han vist tantes i tantes de desgracies! Han vist caure tants ciclistes i torçar-se tants manillars i reventar-se tants neumàtics! Han vist tantes i tantes vegades arreglar aquets incidents dels que van depressa!...

Després arrenca l'auto o la moto o la bici i ells es queden palplantats, alçant el cap enllà d'enllà, cap a on l'aparell corra a perdres dels ulls llurs...

Fins que un soroll de motor o de bocina que s'apropa els fa tombar el cap; i miren, miren amb afany a tots els autos, com si volguessin aturarlos amb la vista, com si amb els ulls poguessin reventals'hi un neumàtic que'ls faria distreure una estona més.

HAN sigut encarregats al nostre amic i company en Lluís Ferrer uns plafons decoratius en esgrafiat, representant assumptes del Parsival, per a decorar una torre mas dels afores de Reus.

Conèixem ja an aquest jove pintor per a esperar el bon resultat del seu treball i cal felicitar el bon acort del senyor Fàbregas en procurar que'ls pintors joves es desfuguin. Tan de bò prenguessin exemple molts senyors d'aquells que no creuen en el fruit que pot donar una intel·ligencia jove.

LEGIM en *La Publicidad* del día 28, al final d'un telegrama oficial.

En un combate aereo fué derribado un aparato enemigo en los alrededores de San Martín del Carso. Uno de sus tripulantes fué herido y el otro muerto y hecho prisionero.

Vaija una gracia ¡fer presoner a un mort! això també ho fariem nosaltres. O sinó mirin com amb el ferit no s'hi van atrevir!

ENCARE hi han descreguts que no creuen amb els miracles.

Cantin papers i mentin barbes: en un estimat col·lega d'Arenys de Mar llegim l'anunci que transcribim íntegre per a que no perdi rès de la seva substancia.

«Hotel Restaurant Mont-Calvari
Arenys de Mar

Se serveixen banquets desde 4 pessetes

Entremesos, 4 plats, fruita, pasteleria i gelat a 6 pessetes amb xampany, café i gelat.

Pagos a la bestreta.—Número solt, 15 céntims.—Trimestre 1'50.—A fora 2 pessetes.»

Després hi hauràn persones que's queixaràn dels preus inverossímils dels queviures, quan per quinze céntims al Hotel d'Arenys de Mar els hi serveixen un número (un número deu ésser un cobert, com per exemple en els cines amb *variétés* donen el programa per números. ¡Qui no sab allò del *último número!*) Oi que es barato? Doncs, *más difícil todavía*, un trimestre, tot un trimestre de fervos la vida, *sis ralets!!!*

¿Que encare pensen anar a la plassa vostès demà?

CARTA OBERTA

dirigida al Cos d'Adjunts dels Jocs Florals.

«A les quatre de matinada del dia 27 del que som, en el domicili particular del president del Jurat calificador Víctor Català, i amb assistència dels vocals del mateix senyors Franquesa i Gomis, Folch i Torres, Gudiol i Rodríguez Codolà, s'arribà, després de varies altres sessions, a la redacció definitiva del veredict dels Jocs d'enguany que fou firmat per tots els esmentats mantenedors, amb la sola excepció del que sobseriu, qui com a conseqüència, presentà immediatament la renúncia del seu càrrec de secretari.

I, deguent, com dec, an aquest honorable Cos d'Adjunts la promoció a l'elevat tribunal, em considero en el dever ineludible de dar-li compte dels motius qui m'aconduiren a la renúncia, fonamentant-la en lo que permetin actes realitzats sense testimonis i en la certesa dels quals empenyo la meua paraula d'honor.

Passo per alt l'incumpliment d'algunes condicions de les fixades en el Cartell i indelicadeses, com la no entrega de cap llibre i la exclusió de composicions que tampoc he vist, i el posar, cosa que no vaig fer, el meu nom al peu de la llista de composicions rebudes; i entro de ple a relatar algunes de les coses succeïdes en les reunions del Jurat.

En primer lloc, la tendència dominant en gairebé tots els meus companys fou la de cohibir tot el que fes olor de joventut, d'orientació nova, de depravació de forma, d'intensitat i d'originalitat. Explica prou aquesta tendència el fet de tenir els dos premis ordinaris dugues composicions escrites en normes diferents de les de l'Institut d'Estudis Catalans. I aquesta cohibició se realitzava, reconeixent i tot la superioritat de les composicions, amb l'únic argument del «perquè no»:

Aquesta conducta té com a resultat natural l'aprovació de la meua: n'hi ha prou en comparar de la manera més lleugera la poesia del primer accésit a la Flor amb la qui s'endú aquest premi o sospesar la valor de la que se li ha negat l'Englantina, no deixant-la ultrapassar l'accésit primer. I no vull parlar de la concessió de la Viola, per tal que hi han caràcters de lletra massa explícits i costums casi cinquantenaris que, encara que sigui jove em plau respectar.

Per aquesta meua mateixa juvenesa, en més d'una de les sessions vaig sentir-me una mica inquieta la sang; jo m'afigurava—i dic això descartant la meua escassa valúia—que el Jurat tenia capacitat plena i que no necessitava assessories més o menys callades. Però aquella presència del senyor Mañeu en la majoria de deliberacions!...

Hi hagué, finalment, per no entrar en altres detalls, deim-ne íntims, de difícil comprovació, un fet qui m'afermà en el meu propòsit de dimiir. Em refereixo a la no adjudicació del premi Fastenrath, acordada malgrat el criteri oposat del qui venia de fet a ser-ne penent, el senyor Rodríguez Codolà, precisament en els actuals dies de fervor patriòtic en pro del nostre Teatre Nacional, i com si no volgués lograr-se altre cosa que oferir un argument als seus enemics, qui's complauen en la seva suposada mort.

Els fets diràn si ha sigut encertat el meu termini, Jo, per endavant, m'acontento amb l'aprovació de la meua consciència.

JOSEP MARIA GIRONA.

Barcelona 28 d'abril 1917.

P. S.—Redactada la carta anterior, em ve a mà el veredict modificat essencialment, però que tampoc suscriuria. No vull calificar el fet. Per aclaració no més faig constar que al parlar del accésit a la Flor, em referia al «Diàlec autornal»; al parlar del accésit a la Englantina, em referia al «Elogi d'un camp llaurat», i al parlar de la Viola, a «Esplay».—J. M. G.»

A fora, diu l'anunci, 2 pessetes. A fora es veu que ho fan pagar mes car i això que no'ls hi embruten les rajoles, però a fora es el lloc dels sibarites, es (com ho direm?) més *arcadià*. Fresca i aire pur a l'estiu, més fresca i més aire al hivern. Es comprèn.

Els banquetes de 4 pessetes ja no son pels mortals dels que n'hi ha més. Son pels magnats, els prínceps i demés gent d'upa, perquè ¿que deuen donar en un sol dinar de quatre pessetes quan en aquella casa nos fan la vida tres mesos per sis rals a dins, i a fora dos pessetes? Allò deu esser pitjor que a can Pantagrúel.

Are *afigurin-se* lo que seràn els coberts de sis pessetes amb *dos* gelats, no un, no, *dos*. això ja es cosa de nababs, rajahs i emperaires per amunt.

An aquestos del Mont-Calvari en els bons temps del Sant Ofici els haurien cremat vius, perquè això no pot fer-se més que per art de bruxeria.

Jocs Florals de Barcelona

VEREDICTE

Premis ordinaris.—Flor natural: Premi: Número 24. El darrer llop. Lema: «Mala fi».

Primer accésit.—Núm. 85: Cobles del amor inefable. Lema: «Rosa vera, rosa fresca».

Segon accésit.—Núm. 86: Diàleg autornal. Lema: «La magnificence de l'automne...»

Englantina d'or.—Núm. 37. Esplay. Lema: «Adaereat lingua mea...»

Primer accésit.—Núm. 230. Les terres tristes. Lema: «Del tren estant».

Segon accésit.—Núm. 204: Flor de llegenda. Lema: «Sant Martí venia dalt d'un cavall blanc».

Tercer accésit.—Núm. 233: L'ombra d'En Monturiol. Lema: «Plagués a Deu que mon pensar fos mort».

Viola d'or i d'argent.—Premi: Núm. 166: Les veus dels morts. Lema: «D'enllà del misteri».

Primer accésit.—Núm. 173: Els foguerons de Santa Maria la Major. Lema: «Pro aris et focis».

Segon accésit. Núm. 213: Cant de victoria. Lema: «Versió rimada del Cant de Débora».

Tercer accésit.—Núm. 144: Diumenge de rams. Lema: «Hossanna».

Premis extraordinaris.—Copa artística.—Premi: Núm. 154: La Congesta.

Accésit. Núm. 146: En Crema. Lema: «Esboç».

Premi creat pels mantenedors.—Núm. 186: Esqueix. Lema: «D'un llibre d'episodis rurals».

Altre premi creat pels mantenedors.—Número 137: El gentil pressentiment. Accésit. Núm. 88: Elogi d'un camp llaurat.—Lema: «Les ailes des charrues...»

Altre premi creat pels mantenedors.—Número 128: De la Costa brava. Lema: «Vesllums».

Premi Fastenrath.—No s'adjudica.

Barcelona 29 d'abril de 1917.

Víctor Català, president; Josep Franquesa i Gomis; Llorenç Riber, Pvre.; Manel Folch i Torres; Josep Gudiol i Cunill, Pvre.; Lluís A. Pagès; Manel Rodríguez Codolà, secretari.

Diumenge dia 15, tingué lloc al «Centre Catalana» de Molins de Rei un acte de propaganda de l'entitat «Nostra Parla» composta d'elements de Mallorca, Valencia, Rosselló i Catalunya, que persegueix l'unió espiritual d'aquestes terres de llengua catalana, aprofitant tota iniciativa que porti l'enaltiment del llenguatge, base d'una unitat de raça. El saló del Centre s'omplènà, essent moltes les molirreienques que's veien entre el públic.

Presidí fins que arribà el senyor Jansana, el President del Centre don Francesc Modolell.

Parlaren: en Josep Muntané tinent d'alcalde de Molins de Rei i en paraula fàcil i clara lloà l'esperit de «Nostra Parla» provocant sovint els aplaudiments del públic. El seguí en ús de la paraula n'Enric Cubas, Secretari General de «Nostra Parla» qui en breu i vibrant parlament posà de relleu la constància que inspira l'actuació de l'entitat de la que ell forma part. En Marcel·lí Pascual de Valencia cantà el desvetllament de la patria d'Ausias March i sa incorporació al moviment afirmatiu de la personalitat nacional catalana.

En Lluís Puiggari, llegí un inspiradíssim treball estudiant nostra llengua històricament i conseguí malgrat lo acadèmic del seu estudi l'atenció de l'auditori que l'aplaudí xardorosament.

En Miquel Guinart de la «Joventut Nacionalista Republicana» estudià l'idioma en la vida comercial i posà de manifest lo trist que resulta veure que mentres s'obra camí entre les llengües cultes se l'exclueix de tot ús comercial fins entre els catalans.

En Manel Rodés, President de l'«Associació Catalana d'Estudiants» ennaltí l'idioma com el ver signe espiritual de la nostra Nacionalitat. En Pelai Vidal de Llobatera de la «Lliga Regionalista» en fàcil paraula comparà nostra terra a l'arbre secular que espandeix les seves branques entre terrenys de propietaris diversos que s'afanyaràn en tot moment d'arrancar-li les branques quan aquestes siguin florides.

El diputat provincial del districte don Enric Maynés amb paraula plena de sinceritat glosà la força de nostra idioma si conseguíssim fer-lo superar en l'escola i aconsellà a «Nostra Parla» que fos un dels punts en que fités l'atenció. Fou molt aplaudit.

I, finalment nostre diputat a Corts don Antoni Jansana amb emocionada, xardorosa paraula feu estudi de l'importància de les personalitats ètniques en el moment actual en que la guerra està trasbalsant el món i la força que tindran al firmar-se la pau segons hagi sigut l'actuació llur.

Al finir son bell parlament fou ovacionat.

Seguidament es proclamà la delegació de «Nostra Parla» a Molins de Rei, que quedà constituïda pels senyors Baldomer Parramón, Josep Muntané, Miquel Blanch i Lluís Puiggari.

S'adheriren a l'acte el «Casino Sanfeliuense», «La Joventut Nacionalista Republicana», «Centre Nacionalista Català», la «Federació local de Societats Obreres» i don Josep M.ª Boix.

Entre'ls concorrents hi vegerem diverses personalitats de Sant Joan Despi i el batlle senyor Tort.

En resúm; un éxit per a «Nostra Parla» a la que n'hi desitjem molts.

En la propera temporada lírica del gran Teatre Colón, de Buenos Aires, actuarà com a primera figura Na Maria Barrientos, que tants prestigis té guanyats per la seva veu única i el seu art exquisit.

Així mateix, anuncia la empresa la estrena d'una òpera d'autor català: «El vano», de l'Amadeu Vives, qui assistirà a les representacions que de la mateixa es donguin.

Sembla que aviat serà un fet la constitució a l'Argentina d'una nova Comissió Delegada de la benemèrita Associació Protectora de la Ensenyança Catalana. Prestigiosos elements residents a Mendoza, adictes a ella, comencen els treballs preliminars sota el guiatge del Centre Català de dita ciutat, soci col·lectiu de la Protectora.

Camiseria

SANS

BOQUERIA, 32.-BARCELONA

Especialitat en camises a mida

El dia 22 d'aquest mes tingué lloc en la «Jovial Aribau» el benefici dels dos primers actors del quadre escènic de la mateixa Alfons Raspall i Enric Araixa.

Es representà la bonica comedia en dos actes *Los Hugonotes* en que feren un ben meritable treball els senyor Raspall, la senyoreta Durán i la senyora Delgado.

En obsequi als senyors beneficiats el senyor Llorenç de Otero recità un monòlec, del que es autor, un bon xic pesadot.

Seguidament el nostre amic En Francesc Garcia llegí unes poesies originals, entre elles un molt bonic poema sobre la guerra, pel que fou llargament ovacionat.

Finalment es representà el divertit sàinet den Muñoz Seca, *El cortabando* que obtingué una interpretació més que notable, i en la que mostrà el seu valer el quadre escènic de la societat.

S'hi distingiren el senyor Raspall que estava molt ben penetrat del paper, el senyor E. Araixa

que'ns agradà més que en *Los Hugonotes* i'l senyor Rafel Araixa que desempeñà la seva part amb molta *aispa*.

La senyoreta C. Durán inmillorable a les senyoretetes C. Rodriguez i N. Gonzalez ben discretes i boniques.

Els beneficiats foren ovacionadíssims pel públic que omplenà'l local de gom a gom i foren obligats a parlar.

Aixís mateix foren els beneficiats objecte de multitud d'obsequis que'ls hi dedicaren varis dels seus amics, i entre ells vejerem objectes de força valor i gust ben refinat.

En la mateixa societat anuncien pel mes vinent el benefici del senyors Josep Casadevall i Rafel Araixa, amb el drama den Rusiñol *La Mare*.

Elixir Callot remedi de las Débiles

El nostre bon company i culpte escriptor En J. Vives i Borrell donà el passat diumenge, dia 22, una notable conferencia al Centre Federal Nacionalista de Badalona, versant sobre *Comentarios de la guerra*.

Pel caràcter purament literari de la nostra revista ens abstenim de fer ressenya o comentari d'aquesta conferencia, però si farem constar que En Vives assolí amb ella un èxit clamorós, i que fou ovacionadíssim al acabar.

En Vives i Borrell fou acompanyat per alguns elements d'aquesta revista.

L'esposa del nostre bon amic i company En Francisco Freixas ha donat a llum amb tota felicitat a un hermosíssim infant.

Nostra enhorabona més coral.

Air diumenge tingué lloc en *Eldorado*, la darrera de les tres sessions que sobre *Molière i la farsa dels metges* donà publicament l'*Escola Catalana d'Art dramàtic*.

En cada una d'aquestes sessions el seu eminent director En Adrià Gual donà una interesantíssima conferencia, i'ls alumnes de la mateixa representaren respectivament les tres obres de Molière, *L'Amor metge*, *El metge per força* i *El Malalt Imaginari*.

De les tres sessions ne parlarem amb deteniment en el proper número.

Dintre pocs dies es comensarà a publicar en aquesta ciutat un setmanari català que vindrà a omplir un gros buit dintre la literatura nostra.

Es tracta de *La Novela Nova*, que consistirà en un quaderns luxosament presentats i que pel mòdic preu de 10 cèntims publicarà noveles inèdites de les firmes més prestigioses de les nostres lletres.

Pels quatre primers quaderns anuncien originals d'Angel Guimerà, Santiago Rusiñol, Puig i Ferrater i Pous i Pagès.

Desitjem coralment a la revista un bon èxit popular i financier, doncs es hora de que en nos-

tra terra pugui viure dignament una publicació que, deslligada de tota mena de *capelletes*, ens vingui a oferir els fruits més dilectes dels nostres escriptors.

A l'hora de tancar el present número ens arriba la trista nova de la mort del bon amic i col·laborador nostre En Joan Mestre Rial.

Era ben jove encara, total contava 17 anys, i ja s'havia distingit per la frescor i fàcil istil de les seves proses publicades en aquesta revista. La seva inteligencia clara i afavorida prometia en ell la creació de fruits esplèndits i saborosos.

Als seus desconsolats avis, pares i germans enviem la més sentida expressió del nostre condol.

D. E. P.

Correspondencia

Mitus. Li falta interès.—*Antoni Montfort*. No'l podem complaure.—*R. Gavaldà Ribas*. Anirà en el número vinent.—*L. Roura Garriga*. Hi han certes incorreccions que mirarem d'arreglarles.—*J. M. Picas*. No'ns recordem de lo que'ns diu. Diguins la data i consultarem els números. En cartera la poesia den Ramón.—*Lluís Ayné*. No'l podem complaure.—*J. M. Mariné*. Ja veurà; com a estar bé del tot... gairebé no més li falta que sigui original de V. Perquè si totes les quarteletes son com la segona...—*J. V. R*. Ho sentim. Ja varem advertirli.—*Norbert Espinet*. Mercès pels elogis. «De balcó estant» es molt defectuosa.—*Arnau de Lyst*. No, senyor; la primera carta no havia anat al cove. L'hauriem contestada igualment. «Violes» enclou versos molt bonics però es un xic defectuosa. Ens quedem en cartera «Futur».—*J. Giralt*. Hem prèns nota de la seva adreça i li enviarem el Catàlec tant prompte surti. Les condicions son llargues d'explicar i les trobarà en el mateix Catàlec.—*B. J. Pujol*. La nostra revista no té res que veure amb cap altre periòdic català. Els d'*Ofrena* son bons amics nostres i prou.—*Josep M.ª Sanjaume*. En cartera.—*M. Amat*. En cartera les dues poesies. «Amor platonic» anirà en el vinent.—*Miquel Guinart*. Les dues poesies estaven ja en cartera. Fassis el càrrec que estem agobiadíssims d'original.—*Joan Canals*. On surt ara vostè, en plena primavera, amb que l'aimia el deixa i'ls arbres s'esfullen! No'ns fassi posar tristos, home, i si l'aimia se'n va, busquin un altre.—*Andreu Campmany*. Indiscreció! De cap manera. Passi qualsevol vespre de set a nou i tindrem el gust d'encaixar amb vostè.—*Joan Salvadó*. No podem complaure'l.—*Mitus*. Ho sentim molt, però es fluixet.—*Desllopecap*. No'l podem complaure. L'envio de la suscripció no l'hem rebut.—*V. Vallespinosa*. En cartera.—*Daniel F. Carreras*. La prosa a que vostè es refereix no'ns va acabar de satisfer, la d'are queda en cartera.—Queden lletres per a contestar.

FESTA

ES PUBLICA A BARCELONA I MOLINS DE REI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Molins de Rei	Ptes. 0'25 mes.
Províncies	» 0'75 trimestre.
Extranger	» 1'25 »

Redacció i Administració: Alfons I d'Aragó, núm. 39

Redacció a Barcelona: Rosselló, núm. 248, 3.er, 2.^a

Imp., Alfons I d'Aragó, n.º 39.—MOLINS DE REI